

30 april 2011 zaterdag

Bedrijfspensioen nieuwe stijl: lage kosten, nul garantie

SECTION: Netto; Blz. 40

LENGTH: 1308 woorden

André de Vos

De nieuwe ppi leidt tot reuring in de bedrijfspensioensector. Aanbieders van deze variant op de beschikbarepremiereregeling beloven lagere kosten en meer transparantie.

Utrecht

Een complete fiets is goedkoper dan alle losse onderdelen samen. Dat geldt voor de meeste producten. Maar niet in de financiële wereld. Neem de premiepensioeninstelling (ppi): omdat de bestaande onderdelen van een beschikbare-premiepensioen (vermogensopbouw, verzekeringen, ouderdompensioen) worden losgekoppeld, moet het product juist goedkoper worden.

Het is niet de enige tegenstrijdigheid bij de premiepensioeninstelling. De ppi komt voort uit Europese richtlijnen en is bedoeld om grensoverschrijdende pensioenregelingen mogelijk te maken. Maar voorlopig wordt de ppi vooral ingezet op de nationale markt. Daar wordt de ppi een concurrent van kleine pensioenfondsen en pensioenregelingen die verzekeraars aanbieden. Beiden gelden als relatief duur.

De ppi is een soort beleggingsrekening voor bedrijfspensioenen. In de ppi worden de pensioenpremies gestort en de ppi probeert daar rendement op te maken. Een ppi mag alleen beleggen. De risico's die standaard bij een pensioen horen, mag een ppi niet afdekken. Voor de deelnemer aan een pensioenregeling zijn die risico's arbeidsongeschiktheid en overlijden (nabestaandenpensioen). Maar een collectieve pensioenregeling die alleen vermogen opbouwt, zonder het risico van overlijden en arbeidsongeschiktheid af te dekken, is ondenkbaar in Nederland. Dus zoeken de ppi's samenwerking met verzekeraars. Die kunnen de risico's verzekeren en mogen bovendien het opgebouwde potje omzetten in een levenslange pensioenuitkering.

Zo ontstaat een beschikbarepremiereregeling (ook wel 'defined contribution' of dc-regeling genoemd) bestaande uit losse componenten. De werknemer krijgt geen gegarandeerd pensioen, maar is voor de omvang van zijn pensioen geheel afhankelijk

van de beleggingsresultaten. Een groeiend aantal bedrijven heeft dc-pensioenen en als het nieuwe pensioenakkoord doorgaat, gaan pensioenfondsen ook meer lijken op dc-regelingen. Hoewel het dus niet meer is dan een soort modulaire dc-regeling is de verwachting dat de ppi flink wat stof gaat doen opwaaien in pensioenland.

'Onze ppi is goedkoper en transparanter', zegt directeur Folkert Pama van BeFrank, dat in juli vorig jaar met de eerste ppi kwam. In BeFrank werken BinckBank en Delta Lloyd samen. Pama: 'Bestaande dc-regelingen gooien de opbouw van het pensioen, de verzekeringen en de uitkering van de pensioenen op één hoop. Dat is niet transparant voor de werkgever en daarom vaak duur. Als je de opbouw van het ouderdomspensioen en de verzekeringen en administratie van beide loskoppelt, krijg je een beter inzicht in de kosten. We gebruiken een nieuw, slim automatiseringssysteem voor de ppi. Daardoor kunnen we scherpere prijzen bieden.'

BrandNewDay, prijsvechter in de pensioenmarkt, heeft eveneens samenwerking gezocht met een traditionele verzekeraar (ASR) om een ppi in de markt te zetten. Ook BrandNewDay-directeur Thierry Schaap denkt dat de ppi tot een forse prijzenslag in de dc-pensioenmarkt gaat leiden. 'Onze kosten liggen ruim onder de norm die het Verbond van Verzekeraars hanteert. Dat komt doordat we ons product helemaal van begin af aan kunnen opzetten.'

Schaap verwacht dat de ppi vooral goedkoper wordt door de komst van nieuwe spelers zoals zijn eigen bedrijf en BeFrank. De concurrentie zal de prijzen drukken. 'We verwachten hetzelfde effect als met banksparen. Dat blijkt in de derde pijler (individuele pensioenaanvulling) veel goedkoper dan beleggingsverzekeringen. De ppi kan een soortgelijk effect hebben in de tweede pijler', zegt hij.

Bij de Nederlandsche Bank (DNB) lopen 'enkele' aanvragen voor een ppi-vergunning. Behalve de nieuwkomers hebben ook Robeco en Aegon aangekondigd met een ppi te komen. Als de vergunningen er eenmaal zijn - naar verwachting in mei - kunnen de offertes de deur uit. DNB verwacht dat op korte termijn meer partijen een vergunning zullen aanvragen.

De ppi is 'lean, mean and simple', zegt Herman Kappelle, hoogleraar fiscaal pensioenrecht en werkzaam bij Aegon. Hij denkt dat zowel het mkb als grote bedrijven interesse zullen tonen. 'Voor grote bedrijven is het interessant als alternatief voor een eigen pensioenfonds met als voordeel dat ze wel zeggenschap behouden en de ppi ook internationaal kunnen benutten. Voor het mkb zal vooral de lagere prijs interessant zijn.'

De komst van de ppi heeft ook gevolgen voor de werknemer. Omdat het om bedrijfspensioenregelingen gaat, bepaalt in principe de werkgever met welke partij hij in zee gaat. De werkgever betaalt de administratiekosten en de verzekeringen; de werknemer betaalt de kosten die zijn gemoeid met de feitelijke beleggingen. Als de ppi tot forse prijsconcurrentie leidt, worden pensioenregelingen goedkoper. 'Daar kan de werknemer op zijn beurt ook van profiteren', zegt pensioendeskundige Emilie Schols. 'Als de totale pensioenpremie gelijk blijft en de kosten van de regeling dalen, kan de werknemer voor hetzelfde geld meer pensioen opbouwen.'

Schols verwacht dat de ppi in eerste instantie interessant is voor bedrijven die al een dc-regeling hebben of overwegen. Maar nu sociale partners aan het bestaande pensioenstelsel op basis van middelloon (een 'defined benefit' of db-regeling) sleutelen, kan de ppi een alternatief worden voor een pensioenfonds. Schols: 'Ik ben

op zich geen voorstander van dc-regelingen, maar ik verwacht een positief effect van de ppi. Het wordt lastiger om daar verborgen kosten in te stoppen.'

Bij beschikbarepremieregelingen heeft de werknemer geen zekerheid over zijn pensioen. De hoogte van het pensioen is afhankelijk van het rendement op de beleggingen. Het tijdstip van pensionering is dan erg belangrijk. De nieuwe ppi's proberen de nadelen van de dc-regeling te ondervangen door te beleggen volgens de 'lifecyclemethode'. Naarmate een werknemer dichterbij zijn pensioenleeftijd komt, worden de beleggingen defensiever, waardoor schommelingen op de aandelenbeurzen minder invloed hebben op de waarde van de beleggingen. Door vooral voor langlopende obligaties te kiezen, moet ook het renterisico deels worden ondervangen. Achterliggend idee is dat bij een lage rente de langlopende obligaties meer waard worden.

Bij een ppi bouwt elke werknemer zijn eigen pensioenpot op. Hoeveel vrijheid hij krijgt om ook zijn eigen pensioenbeleggingen te kiezen, hangt af van de afspraken die de werkgever maakt met de ppi. BeFrank biedt de keuze tussen een offensieve, een neutrale en een defensieve portefeuille, en belegt zowel actief als passief (via trackers). Er kan worden gekozen uit beleggingsfondsen van verschillende grote beleggers. BrandNewDay belegt alleen in staatsobligaties en het wereldwijde trackerfonds van Vanguard. Omdat werknemers betalen voor de kosten van de vermogensopbouw zijn lage kosten van belang. Beheer- en transactiekosten gaan immers ten koste van het rendement op hun pensioenvermogen.

De verwachting is dat door de toenemende concurrentie de individuele werknemer meer keuzemogelijkheden en meer zeggenschap krijgt over zijn eigen pensioenbeleggingen. 'De trend is nu eenmaal dat de werknemer zelf verantwoordelijk wordt voor zijn eigen pensioen', zegt Schaap.

Kenmerken ppi
1 Bedrijfspensioen in tweede pijler
2 Beschikbarepremieregeling: geen zekerheid over hoogte pensioen
3 Vermogensopbouw plus losse verzekeringen
4 Individuele pensioenpot met keuze voor mate van risico
5 Individueel bijsparen kan bij voldoende fiscale ruimte
6 Werknemer draagt beleggingskosten

Kenmerken ppi

Kenmerken ppi

1

Bedrijfspensioen in tweede pijler

2

Beschikbarepremieregeling: geen zekerheid over hoogte pensioen

3

Vermogensopbouw plus losse verzekeringen

4

Individuele pensioenpot met keuze voor mate van risico

5

Individueel bijsparen kan bij voldoende fiscale ruimte

6

Werknemer draagt beleggingskosten